

**STRATEGIC TASKS FOR IMPROVING THE PROFESSIONAL
EDUCATION SYSTEM (Based on the Presidential Address)**

*Turakulova Mutabarkhon Rustamovna,
Kuramatova Sanobarkhon Ashurovna*

Teachers of specialised subjects, Fergana city polytechnic college № 5

Abstract. The professional education system plays a significant role in the socio-economic development of the country. In the Addresses delivered by the President of the Republic of Uzbekistan to the Oliy Majlis, particular attention is paid to the development of professional education, its alignment with labour market requirements, and the training of specialists with strong practical skills. This study presents a pedagogical analysis of the priority tasks related to professional education outlined in the Presidential Address and highlights their importance in improving educational quality and enhancing the effectiveness of workforce training.

Keywords: professional education, Presidential Address, state policy, vocational training, labour market, quality of education

**PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHGA OID
STRATEGIK VAZIFALAR (Prezident Murojaatnomasi asosida)**

*Turakulova Mo'tabarxon Rustamovna
Kuramatova Sanobarxon Ashurovna*

Farg'ona shahar 5-son politexnikumi maxsus fan o'qituvchilari

Annotatsiya. Professional ta'lim tizimi mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin egallaydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlisga yo'llagan Murojaatnomalarida professional ta'limni rivojlantirish, uni mehnat bozori talablariga moslashtirish hamda amaliy ko'nikmalarga ega kadrlar tayyorlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Ushbu tadqiqotda Prezident Murojaatnomasida belgilangan professional ta'limga oid ustuvor vazifalar pedagogik nuqtai nazardan tahlil

qilinib, ularning ta'lim sifati va kadrlar tayyorlash samaradorligini oshirishdagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: professional ta'lim, Prezident Murojaatnomasi, davlat siyosati, kasbiy tayyorgarlik, mehnat bozori, ta'lim sifati

Kirish

Zamonaviy jamiyatda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi, sanoat va xizmatlar sohasining kengayishi yuqori malakali va raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashni talab etadi. Bu jarayonda professional ta'lim tizimi muhim strategik ahamiyat kasb etadi. Professional ta'lim nafaqat yoshlarni kasb-hunarga o'rgatish, balki ularni real mehnat bozoriga moslashtirish, amaliy ko'nikmalar va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlisga yo'llagan Murojaatnomalarida ta'lim tizimini isloh qilish, xususan professional ta'limni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Murojaatnomalarda professional ta'limni iqtisodiyot ehtiyojlariga moslashtirish, ish beruvchilar bilan hamkorlikni kuchaytirish va yoshlarni zamonaviy kasblarga tayyorlash zarurligi ta'kidlanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlisga yo'llagan Murojaatnomalarida professional ta'lim tizimini rivojlantirish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilab berilgan. Unda professional ta'limning iqtisodiyot tarmoqlari ehtiyojlari bilan uzviy bog'liqligini ta'minlash, kadrlar tayyorlash sifatini oshirish hamda yoshlarni aniq kasbga yo'naltirish zarurligi alohida ta'kidlanadi. Ushbu yondashuv professional ta'limni nazariy bilimlarga asoslangan tizimdan amaliy kompetensiyalarga yo'naltirilgan ta'lim modeliga bosqichma-bosqich o'tkazishni taqozo etadi. Prezident Murojaatnomasida professional ta'lim tizimini mehnat bozori talablariga moslashtirish muhim vazifa sifatida qayd etiladi. Bu esa ta'lim mazmunini ishlab chiqarish ehtiyojlari bilan uyg'unlashtirish, zamonaviy kasblar

bo'yicha o'quv dasturlarini joriy etish hamda o'quv jarayonida amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirishni talab qiladi. Professional ta'lim muassasalarida berilayotgan bilim va ko'nikmalar real ish joylarida qo'llanilishi mumkin bo'lishi, bitiruvchilarning bandligini ta'minlashga xizmat qilishi lozim.

Shu bilan birga, Murojaatnomada professional ta'lim muassasalarining ishlab chiqarish korxonalarini bilan hamkorligini kuchaytirish zarurligi ham ta'kidlanadi. Ish beruvchilar bilan hamkorlikda o'quv rejalarini va dasturlarini ishlab chiqish, dual ta'lim elementlarini joriy etish professional ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuv o'quvchilarning nazariy bilimlarini bevosita amaliy faoliyat bilan bog'lash imkonini yaratadi va ularni real ishlab chiqarish muhitiga moslashtiradi.

Tahlil va natijalar

Professional ta'lim tizimini takomillashtirishda pedagog kadrlarning kasbiy salohiyati alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy professional ta'lim o'qituvchisi nafaqat o'z fanini mukammal bilishi, balki innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llay olishi, ishlab chiqarish jarayonlarini tushunishi va o'quvchilarni kasbiy faoliyatga yo'naltira olishi lozim. Shu sababli pedagoglarning malakasini oshirish, ularni zamonaviy metodlar va texnologiyalar bilan qurollantirish professional ta'limni rivojlantirishning muhim sharti hisoblanadi.

Prezident Murojaatnomasida professional ta'limda amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilishi ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuvning ustuvorligini ko'rsatadi. Kompetensiyaviy yondashuv professional ta'lim oluvchilarning faqat bilim darajasini emas, balki ularning kasbiy vazifalarni mustaqil bajarish qobiliyatini shakllantirishga yo'naltirilgan. Bu esa o'quvchilarda muammolarni hal etish, mustaqil qaror qabul qilish va mas'uliyatli yondashuvni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, professional ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar va zamonaviy o'quv-uslubiy vositalardan foydalanish masalasi ham dolzarb hisoblanadi. O'quv jarayoniga raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va simulyatsiya texnologiyalarini joriy etish ta'limning amaliy yo'naltirilganligini kuchaytiradi. Bu esa o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirish va ularni zamonaviy mehnat bozori talablariga moslashtirish imkonini beradi.

Umuman olganda, Prezident Murojaatnomasida belgilangan professional ta'limni rivojlantirishga oid strategik vazifalar pedagogik jarayonni mazmunan yangilash, ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga qaratilgan kompleks yondashuvni talab etadi. Ushbu vazifalarning izchil amalga oshirilishi professional ta'lim tizimining samaradorligini oshirishga va mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

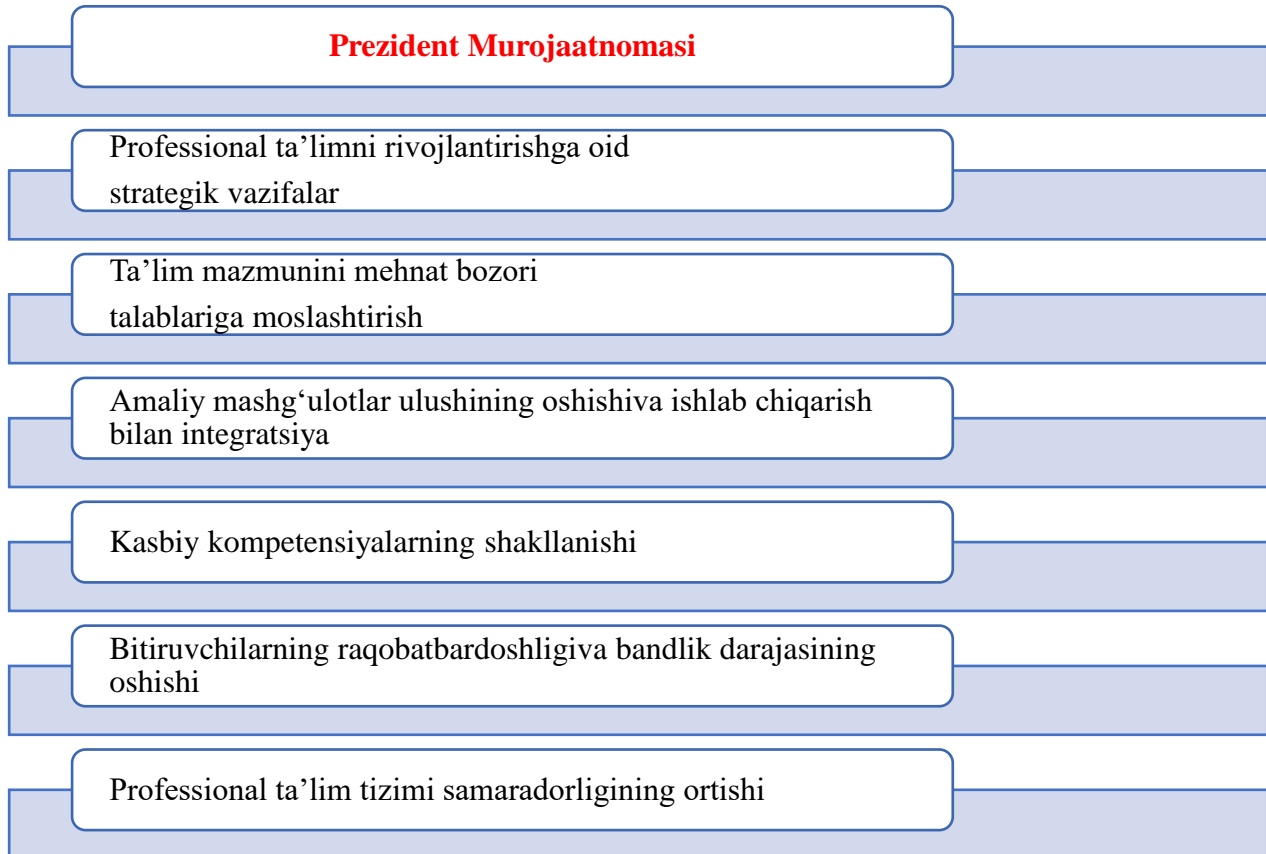
Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Prezident Murojaatnomasida professional ta'lim tizimini takomillashtirishga oid belgilangan strategik vazifalar ta'lim sifatini oshirish va kadrlar tayyorlash samaradorligini kuchaytirishga qaratilgan kompleks yondashuvni ifodalaydi. Professional ta'limni mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va ta'lim jarayonini ishlab chiqarish bilan integratsiyalash bitiruvchilarning kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishga xizmat qilmoqda.

Tahlil natijalariga ko'ra, professional ta'lim tizimida amaliy mashg'ulotlar ulushining oshirilishi o'quvchilarning nazariy bilimlarini real ish jarayonlariga tatbiq etish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu holat o'quvchilarning kasbiy faoliyatga moslashuvchanligini kuchaytirib, ularning ish joyida mustaqil faoliyat olib borish qobiliyatini shakllantiradi. Natijada professional ta'lim bitiruvchilarining bandlik ko'rsatkichlari oshishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratiladi.

Shuningdek, Prezident Murojaatnomasida ta'kidlangan ishlab chiqarish korxonalarini bilan hamkorlikni kuchaytirish professional ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ish beruvchilar bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan o'quv dasturlari o'quvchilarning real ishlab chiqarish talablariga mos kompetensiyalarni egallashiga imkon yaratadi. Bu esa professional ta'lim bitiruvchilarining mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshiradi.

Professional ta'lim tizimida pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar ta'lim jarayonining sifat jihatidan yangilanishiga olib kelmoqda. Zamonaviy pedagogik metodlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llay oladigan o'qituvchilar o'quvchilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim rol o'ynamoqda. Bu esa professional ta'limda kompetensiyaviy yondashuvning samarali amalga oshirilishini ta'minlaydi.

Prezident Murojaatnomasida belgilangan professional ta'limni rivojlantirishga oid strategik vazifalarning ta'lim tizimidagi natijalari 1-sxemada aks ettirilgan.



Bundan tashqari, professional ta'lim tizimiga raqamli texnologiyalarni joriy etish o'quv jarayonining samaradorligini oshirayotgani kuzatilmoqda. Raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va simulyatsion dasturlar orqali tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlab, ularning mustaqil ishlash va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu jarayon professional ta'limni zamonaviy talablar asosida tashkil etish imkonini beradi. Umuman olganda, Prezident Murojaatnomasida belgilangan professional ta'limni rivojlantirishga oid strategik vazifalarning amalga oshirilishi professional ta'lim tizimining samaradorligini oshirishga, yoshlarni zamonaviy kasblarga tayyorlashga va mamlakat iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga xizmat qilayotgani aniqlanadi. Olingan natijalar professional

ta'limni yanada takomillashtirish zarurligini va bu jarayonda pedagogik yondashuvlarning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Xulosa

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Murojaatnomasida professional ta'lim tizimini takomillashtirishga oid belgilangan strategik vazifalar zamonaviy ta'lim siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Professional ta'limni mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirish, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va ishlab chiqarish bilan integratsiyalash orqali raqobatbardosh kadrlar tayyorlash imkoniyati yaratilmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, professional ta'lim tizimida pedagogik yondashuvlarni yangilash, kompetensiyaviy ta'lim modelini joriy etish va amaliy mashg'ulotlar ulushini oshirish ta'lim sifatining oshishiga olib keladi. Ishlab chiqarish korxonalarini bilan hamkorlikda tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning real kasbiy faoliyatga moslashuvchanligini kuchaytiradi va ularning bandlik darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, professional ta'lim tizimida pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlovchi muhim omillardan biri ekanligi aniqlandi. Bu jarayon o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va mas'uliyatli qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Prezident Murojaatnomasida belgilangan professional ta'limni rivojlantirishga oid strategik vazifalarning izchil amalga oshirilishi professional ta'lim tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Bu esa mamlakat iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlash, mehnat bozori talablariga mos mutaxassislar tayyorlash va yoshlarning kasbiy rivojlanishiga keng imkoniyatlar yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. Oliy Majlisga Murojaatnoma. — Toshkent, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Professional ta’lim tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” qarori. — Toshkent, 2019.
3. Khutorskoy A. V. Kompetentnostniy podkhod v obrazovanii. — Moskva: Eidos, 2003.
4. Polat E. S. Sovremennye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya. — Moskva: Akademiya, 2010.
5. OECD. Innovative Learning Environments. — Paris: OECD Publishing, 2013.
6. UNESCO. Technical and Vocational Education and Training (TVET) Strategy. — Paris, 2016.
7. Ennis R. H. Critical Thinking. — Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2011.
8. Facione P. A. Critical Thinking: What It Is and Why It Counts. — Insight Assessment, 2015.
9. Jonassen D. H. Learning to Solve Problems. — New York: Routledge, 2011.
10. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Professional ta’limni tashkil etish va rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar. — Toshkent, 2020.